

Jak postępować w przypadku rozległego uszkodzenia skóry wokół stomii z powodu kontaktu z treścią jelitową lub moczem?

mgr Katarzyna Boho

Coloplast®
Professional

Rozległe uszkodzenie skóry wokół stomii to powikłanie, do którego pod żadnym pozorem nie powinno się dopuścić, ponieważ stanowi duże utrudnienie i uniemożliwia prawidłowe przymocowanie worka stomijnego do skóry. Trzeba pamiętać, że do codziennej pielęgnacji skóry wokół stomii nie powinno się używać środków drażniących, zawierających spirytus, nadmiernie odtłuszczających jak benzyna apteczna – działają pozornie dobrze, a przy dłuższym stosowaniu uszkadzają skórę. Bardzo istotne jest także prawidłowe dopasowanie przylepca worka do wielkości stomii. Otwór w płytce powinien odpowiadać wielkości i kształtowi stomii, ponieważ tylko idealne dopasowanie sprzętu stomijnego przeciwdziała podciekaniu treści jelitowej.

Reakcje chorobowe skóry wokół stomii można podzielić według kategorii mechanizmów, odpowiedzialnych za ich powstanie: Reakcje zapalne – są skutkiem działania substancji drażniących takich jak kał, mocz i enzymy trawienne zawarte w treści jelitowej. Przyczyną zazwyczaj bywa nieprawidłowo dobrany sprzęt stomijny, błędy popełniane podczas mocowania sprzętu albo warunki anatomiczne utrudniające prawidłowe zamocowanie przylepca, takie jak fałdy skórne, zagłębienia czy blizny. W wyniku drażnienia przez wydaliny jelitowe oraz mocz, na skórze wokół stomii pojawia się zaczerwienienie i obrzęk tkanek. Jeżeli nie zareagujemy, pojawiają się wówczas zmiany wsteczne w postaci nadżerek. Kolejno następuje utrata naskórka i głębokie owrzodzenia. Z czasem rana okołostomijna się powiększa. Do pierwotnych objawów dochodzą objawy kliniczne, takie jak ból i pieczenie w okolicy stomii.

Wygląd skóry zmienionej przez reakcje zapalne, charakteryzuje się nasileniem zmian w bliższym położeniu stomii i łagodnieniem w części

bardziej od niej oddalonej.

Pacjent, który boryka się z problemem reakcji zapalnej na skutek podrażnienia przez treść jelitową powinien zasięgnąć porady pielęgniarki stomijnej, która oceni i skoryguje ewentualne błędy popełniane podczas codziennej pielęgnacji. Jeżeli zmianom tym towarzyszy wysięk, zaleca się stosowanie pudru stomijnego, natomiast celem doszczelnienia stosuje się uszczelniającą pastę stomijną. Szeroka gama kosmetyków do pielęgnacji stomii jest oferowana przez firmy produkujące sprzęt stomijny. Jeżeli będzie to niezbędne pielęgniarka zaleci wymianę sprzętu na taki, który pozwoli prawidłowo zabezpieczyć stomię.

Gojenie takich podrażnień jest dosyć trudne ze względu na nieprzerwaną „pracę” stomii. Te zmiany są bolesne dla pacjenta i utrudniają wymianę sprzętu stomijnego, gdyż przylepiec worka trzyma się bardzo słabo, wymagając zdecydowanie częstszej wymiany (nawet kilka razy w ciągu doby). Taka niedogodność może potrwać nawet kilka tygodni.

Zmiany zapalne spowodowane podrażnieniem skóry wokół stomii najczęściej i **najszybciej dotykają pacjentów z ileostomią** – czyli stomią na jelicie cienkim. Jest tak dlatego, że treść wypływająca z ileostomii ma najbardziej destrukcyjny wpływ na skórę i jest najbardziej dla niej drażniąca. Ilość zawartych enzymów trawiennych w treści ileostomijnej jest największa. Nie znaczy to, że treść z kolostomii czy urostomii nie podrażnia skóry, ale na wywołanie takich podrażnień potrzebuje nieco więcej czasu.

Co powinien zrobić pacjent, u którego dojdzie do podrażnienia zapalnego skóry wokół stomii przez treść jelitową lub mocz?

Jeżeli ma taką możliwość, powinien skorzystać z fachowej pomocy pielęgniarki stomijnej, a przy jej braku, powinien postępować według następującego schematu:

1. odpowiednio często zmieniać worek stomijny, natychmiast, po zauważeniu faktu podciekania treści stomijnej pod płytkę hydrokoloidową woreczka,
2. do zmywania skóry wokół stomii używać wody z mydłem, dokładnie ją osuszać przed przyklepieniem nowego worka,
3. jeśli mamy do czynienia z zaczerwienieniem skóry – starać się używać kremów ochronnych dedykowanych pielęgnacji skóry wokół stomii i okresowo, o ile to możliwe „wietrzyć skórę”,
4. jeśli już doszło do podrażnień z wysiękiem stosować puder stomijny,

5. jeśli szczelne założenie woreczka nie jest możliwe, stosować pastę uszczelniającą lub/i pierścienie uszczelniające,
6. jeżeli w/w działania nie będą w stanie przeciwdziałać pogłębianiu się procesu zapalnego skóry wokół stomii, bezwzględnie należy zasięgnąć porady pielęgniarki stomijnej lub lekarza.

Reakcje alergiczne to alergia skóry na któryś ze składników wchodzących w skład przylepca stomijnego. Charakterystyczną cechą zmian alergicznych jest to, że są one zlokalizowane tylko na tej powierzchni skóry, która styka się z przylepcem. Często tym zmianom towarzyszy zaczerwienienie i świąd. Radą na reakcję alergiczną jest zmiana rodzaju przylepca lub wymiana sprzętu stomijnego na sprzęt innego producenta.

Podsumowując: Jeśli pacjent zaobserwuje jakąkolwiek reakcję skóry wokół stomii, nie powinien jej pod żadnym pozorem lekceważyć, ponieważ każda zmiana będzie powodowała w późniejszym okresie utrudnienie albo nawet brak możliwości, zamocowania woreczka stomijnego. Sytuacja taka znacząco pogarsza jakość życia i powoduje dyskomfort funkcjonowania pacjenta.

mgr Katarzyna Boho

Specjalistka pielęgniarstwa chirurgicznego. Pielęgniarka stomijna, od 10 lat współpracuje z pacjentami stomijnymi.